

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. III. De Peccato, quod fuit expositum ut dubium, & deinde
deprehenditur certum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

Neque quicquam evincit argumentum adductum a Thoma Sanchez de contritione, ad quam certo obligamur pro delictis dubiis.

Nam etiam pro delictis dubiis positive obligamur ad contritionem, saltem in articulo mortis, & tamen non inde inferitur, quod peccata positive dubia, seu a quibus per probabiles rationes excusamur, debeamus confiteri: ergo idem dicendum de peccatis dubiis negative: Tenemur enim de illis conteri, ut, si forte sint, deleantur, nec exponamur periculo damnationis aeternae; (sicut etiam tenemur conteri de oblitis, si quae sint) non tenemur autem peccata dubia confiteri; quia de ea lege, ac Christi Domini institutione certi non sumus.

Hinc sequitur, certum de peccato, sed dubium negative, num peccatum commissum fuerit veniale, an mortale? cum plena advertentia, an non? probabiliter non teneri ad confessionem.

IX. Quaritur quarto, an qui certus de peccato commissio dubitat negative, an illud confessus sit, teneatur ad confessionem?

Respondeo, procul dubio teneri, quia possessio in tali casu non stat pro libertate penitentis, sed pro precepto confessionis. Quare sicut qui negative dubitat, an audierit Sacrum, recitarit officium, ad quod tenetur, obligatur audire, ac recitare, nisi per probabiles rationes excusetur; in quo casu dubium non esset negativum, sed positivum: ita in casu nostro: Ratio doctrinae communis est, quia solutio debiti certi probari debet a debitore, ut eximatur ab obligatione solvendi; non enim praesumitur solutio, nisi probetur, ex l. quinquaginta ff. de probat. Atqui penitens dum dubitat de confessione, non potest probare se solvisse debitum: ergo manet obligatus.

Imo addo cum Tambur. in Meth. Confes. cap. 3. §. 3., quod si habeas rationes probabiles tantum, & non certas, quod peccaveris, sed nullam rationem probabilem habeas iudicandi non peccasse, aut te esse confessum, (quod est dubitare negative de confessione) tenearis pariter ad confessionem, quia possessio stat pro precepto confessionis.

X. Quaritur tertio, Utrum peccatum mortale dubium sit materia sufficiens Sacramenti penitentiae?

Respondeo, huic quaestio fieri satis in articulo quarto, ubi de peccato putato, cum eadem sit ratio utriusque.

ARTICULUS III.

De peccato, quod fuit expositum ut dubium, & deinde deprehenditur certum.

- I. *Negant plures Doctores peccatum expositum in confessione ut dubium debere iterum subjici clavibus, si deprehendatur ut certum.*
- II. *Sicut qui confitetur decies circiter peccasse, si deprehendat peccasse undecies, non debet iterum confiteri peccatum undecimum.*
- III. *In praxi tamen opposita sententia videtur amplectenda.*
- IV. *Diversum quippe formatur iudicium de peccato dubio, ac de certo.*
- V. *Plura notantur pro scrupulosis circa peccata dubia.*
- VI. *Qui fatetur decies circiter peccasse, per ly circiter universim quinam numerus denotetur.*

I. **Q**uaritur, an qui confitetur peccatum mortale ut dubium, si deinde deprehendat certo peccasse, teneatur iterum peccatum illud confiteri ut certum?

Plurimi recentiores cum Leandro, Bref.

Bressero; Arriaga, Jo: Marin, Tambur., Caramuele, & aliis negant; quod speculative probabile cenet de Lugo. Ratio est, quia tale peccatum fuit directe absolutum, quamvis sub conditione implicita, si scilicet revera sit commissum; Sicut enim in iudicio forensi, qui habuit sententiam absolutoriam, non quidem interloquutoriam, sed definitivam de crimine dubio, non potest amplius in iudicium propter tale crimen deduci; ita pariter in iudicio Sacramentali, in quo datur absolutio definitiva de peccatis dubiis, non videtur requiri nova absolutio, si peccatum deinde deprehendatur certum.

II. Confirmant primo, quia si quis confessus sit numerum peccatorum sub dubio, dicendo, verbi gratia, peccavi decies circiter blasphemando; quod est sub dubio confiteri undecimam, vel duodecimam blasphemiam: si deinde deprehendat vere duodecies blasphemasse, non tenetur iterum certum numerum in confessione aperire, cum hæc sit praxis fidelium: ergo pariter quando dubium non est circa numerum peccatorum, sed circa substantiam peccati, si peccatum sit confessum ut dubium, & deinde deprehendatur certum, non proinde debet iterum subjici clavibus.

Confirmant secundo; quia si quis ad cautelam obtineat absolutionem, vel dispensationem super censura, aut irregularitate dubia, non indiget nova absolutione, vel dispensatione, si deprehendat, se illam certo incurrisse; Et idem dicas, si Episcopus dispenselet super voto dubio castitatis juxta communissimam sententiam: ergo idem dicendum in casu nostro: Et ratio a priori videtur esse, quia absolutio datur in his casibus sub conditione, quod vincula adsint: ergo cum revera adsint, remanent omnino absoluta.

Pars VI.

Dicunt consequenter hi Doctores, quod quando quis integre confitetur peccatum suum, dubitans tamen sitne mortale, an veniale, de quo etiam confessarius dubitet, si post absolutionem deprehendatur fuisse mortale, non sit opus nova confessione; cum directe sit absolutum peccatum illud, quodcumque sit, integre confessum.

Dicunt præterea, si quis confiteatur peccatum reservatum dubium, non solum posse absolvi a quolibet confessario (cum enim reservatio sit odiosa, & consequenter restringenda, non cadit, nisi in peccata certa) sed nec fore opus nova confessione apud superiorem, si deinde peccatum deprehendatur certo reservatum; quia scilicet fuit directe absolutum a confessario, qui tunc habebat jurisdictionem, & potestatem debitam, quando manifestatum fuit ut dubie reservatum.

Neque dicas cum Martino Perez: Qui confitetur peccatum, verbi gratia, fornicationis, dubitans, an commissum sit cum conjugata; si deinde deprehendat, commissum esse cum conjugata, debet iterum aperire speciem illam peccati; ergo pariter peccatum quoad substantiam, vel quoad numerum confessum ut dubium, debet iterum subjici clavibus, quando deprehenditur certum. Et ratio a priori est, quia diversum est iudicium, quod formatur a Confessario de pœnitente, si sub dubio, ac si certo confiteatur, se deliquisse.

Respondent tamen Recentiores laudati distinguendo antecedens; si quis confessus est peccatum fornicationis, dicendo, se dubitare, an fuerit cum conjugata, negant antecedens; si tantum confessus sit peccatum fornicationis, & deinde deprehendat novam illam speciem malitiæ, quam ne sub dubio quidem in prima confessione manifestaverat, concedunt antecedens; negantque consequentiam. Et

D   sa-

sane sicut dicunt, quod, qui fatetur sub dubio fornicationem, non tenetur iterum illam confiteri, quando de illa certificatur; ita pariter asserunt, quod, qui fatetur peccatum fornicationis sub dubio de circumstantia adulterii, si deinde certificetur, quod fornicatio fuerit cum conjugata, non tenetur iterum adulterium explicare.

Ad rationem a priori respondent; iudicium, quod a confessorio formatur de poenitente fatente peccatum dubium esse quidem diversum, ac si fateatur peccatum certum, non tamen esse notabiliter diversum; Ad eum modum quo diversum est iudicium, si poenitens fateatur circumstantias aggravantes, ac si illas taceat, non est tamen notabiliter diversum, sicut si taceret circumstantias mutantis speciem; & ideo sicut probabiliter possunt reticeri circumstantiae aggravantes, ita pariter probabiliter satisfit praecepto confessionis confitendo peccatum dubium; etiam si deinde, quando deprehenditur certum, non iterum subijciatur clavibus.

III. His tamen non refragantibus, censo cum Lugo in praxi amplectendam esse sententiam affirmativam Thomae Sanchez, Turrian., & aliorum cum Perez, qui dicit esse communem, scilicet teneri poenitentem confiteri iterum peccatum confessum ut dubium, quando deprehenditur certum. Ratio est, quia sententia negativa, quam sequebatur Pater Pellizarius tract. 5. c. 3. num. 56., quamvis non sit damnata, nihilominus ab eo Codice est expurgata a Sacra Indicis Congregatione, quae non vult illam tolerare; quare in praxi ab ea abstinendum. Ratio autem a priori est, tum quia iudicium notabiliter diversum formatur de peccato dubio, ac de certo; tum etiam, quia si ab initio constaret peccatum illud ut certum, deberet ut certum explicari: ergo cum obligatio ista ces-

sarit per accidens, scilicet ratione ignorantiae, seu dubii, recedente impedimento dubii, vel ignorantiae, confurgit obligatio confitendi peccatum illud ut certum, quae prius per accidens fuerat impedita.

Neque dicas, quod sic teneremur bis confiteri idem peccatum.

Nam hoc esset per accidens; eo prorsus pacto quo qui oblitus est circumstantiae mutantis speciem, nec potest deinde explicare in nova confessione circumstantiam illam, nisi confitendo iterum peccatum praeteritum, tenetur per accidens bis confiteri illud peccatum.

IV. Ad celebrem illam paritatem Cardinalis de Lugo respondet Perez, quod qui confessus est, se decies circiter blasphemasse, si habuerit dubium negativum de undecima blasphemia, tenetur pariter iterum illam confiteri, quando certe deprehendit undecies blasphemasse: Verum quia communis sententia Suarii, & aliorum tenet oppositum, ideo assignari potest disparitas; dicendo, quod quando dubium est de numero peccatorum, iudicium non est notabiliter diversum; quia diversitas est secundum magis, & minus, ut in circumstantiis aggravantibus. At quando dubium est de ipso peccato iudicium est notabiliter diversum; quia diversitas est circa substantiam rei, & dubium est, sitne poenitens peccator, an non, in tali specie peccati, ut dicemus de circumstantiis mutantibus speciem.

Ad secundam confirmationem, transmissio, quod absolutus a censura reservata dubia non teneatur adire superiorem, quando deprehenditur certa (quod multi negant) paritas est nulla; quia reservatio cum sit odiosa tollens potestatem absolvendi, stricte interpretanda est, unde non est censenda amplius reservata censura illa: Contra vero, lex confessionis non est ab-

ablatio, sed communicatio potestatis facta a Christo Domino Sacerdotibus: quare cum ex praxi Ecclesiæ habeatur voluisse Christum Dominum absolvi peccatum, si manifestetur, prout est in conscientia, quando dubium, ut dubium, & quando deinde certum ut certum, dicendum, quod teneamur iterum illud confiteri, quando deprehenditur certum.

V. In calce hujus articuli ad quietem scrupulorum, & timoratorum nonnulla adverte ex Perez, Tambur., & aliis. Et primo quidem multos decipi in eo, quod putent se dubios esse, si non recordentur in particulari Confessionis factæ de peccato commisso. Nam si præsumere possunt etiam generali aliqua ratione ducti, se sufficientem diligentiam adhibuisse ad confessionem rite faciendam, præsumere debent, eam esse rite factam, nisi specialis, & quidem gravis dubitandi ratio obstet. Unde si recorderis, te confessum esse, verbi gratia, duo peccata, & de tertio non recorderis, præsumere debes, quod illud etiam confessus sis; quia ex *l. Quæro Interlocutionem ff. locati*, actus præsumitur factus secundum juris dispositionem. Et idem dicendum, si quis confessus peccatum, non recordetur, an sit confessus numerum, aut species; quas tamen confiteri solebat, vel sua, vel confessariorum, quibus utebatur, diligentia. Quod circa scrupulosos præsertim præstandum est; nam si hi confessionem generalem semel bona fide, ac diligenter fecerint, non tenentur iterum confiteri peccatum aliquod, ex eo quod non certo sciant illud se fuisse confessos; imo, si multum scrupulis turbentur, non debent fateri, nisi quæ possunt jurare esse commissa, esse mortalia, & nunquam esse confessa ex Sanch. lib. 1. cap. 10. num. 85. Quia, ut idem Auctor advertit, credulitas

in scrupulosis est quasi certitudo in hominibus pacata conscientia: unde nisi hac via occurratur, confessio non erit illis in medicinam, sed in carnificinam, nec laquei tolluntur, sed injiciuntur. Quod etiam extendit Sanchez ad alios scrupulosos deperditæ vitæ, quorum dubia in mitiorem partem interpretanda sunt, quoties anguntur scrupulis, sicut bene morigerati.

Secundo adverte ex Tambur., rusticos, mulierculas, puerosque, qui bona fide suas confessiones etiam coram Parocho indocto grossiori modo fecerunt, quamvis deinde grandiores, & peritiores effecti videant in multis se defecisse; unde animadvertunt multa dubia dixisse pro certis, & multa certa pro dubiis, & unum numerum pro alio, non sunt cogendi repetere confessiones ex Fagund. in secundum præceptum Ecclesiæ lib. 3. cap. 4. de Lugo de pœnit. disp. 16. sect. 14. a num. 58. Et ratio est, quia ex uno capite satis superque saltem in confuso confessarius eorum peccata percepit, & directe absolvit: Et ex alio capite praxis fidelium est non repetere confessiones illas, ad quod si fideles obligarentur, omnia scrupulis essent obnoxia. Verior tamen est ratio, quam Fagund. assignat, quia scilicet ex vitæ præsentis statu passim arguit confessarius statum totius vitæ præteritæ, & sufficienter numerum peccatorum a pœnitente commissorum: nam hujusmodi homines uniformem solent ducere vitam.

Tertio, qui fecit aliquando cum debita diligentia confessionem generalem, explicando numerum peccatorum, qui tunc memoriæ occurrebat, addendo semper plus, minuisse, si deinde recordetur certe non esse confessum aliquod peccatum in individuo confirmile illis, intelligitur inclusum in ly plus, minuisse, & rite absolutum:

D 2 unde

unde non est opus nova confessione.

VI. Sed rogabis hic, dum quis fatetur numerum incertum, dicendo verbi gratia, blasphemavi decies circiter, plus minusve, quot blasphemias importentur per ly circiter, ut penitens liber sit ab iteranda confessione, si deprehendat alium numerum blasphemiarum.

Respondeo, Verricel. tract. 1. quaest. 5. citatum, & merito rejectum a Tambur. sentire, quod importetur medietas numeri: Unde si ille vicies blasphemavit, non teneatur amplius confessionem repetere, si deprehenderit blasphemasse tricies; Et si dixerit centum circiter, non teneatur, si deinde deprehendat centum quinquaginta blasphemias commisisse. Gaspar Hurtadus apud Dianam part. 3. tract. 4. resol. 294. dicit decem circiter importare tres, aut quatuor alios. Vasqu., & de Lugo censent, universalem regulam assignari non posse, sed prudentis arbitrio relinquendum: in quo iudicio formando ea regula servetur, ut pro majori numero, qui nominatur, major pariter numerus subintelligatur per illam particulam, Circiter; non tamen servando proportionem arithmeticam; unde Lugo, & Menochius putant, quod si quis dixerit, decies circiter se peccasse, non teneatur confessionem iterare, etiam si deprehendat peccasse octies, vel duodecies: si tamen dixerit commisisse ad centum peccata, non intelligantur octoginta, aut centum viginti, sed nonaginta quinque, aut ad summum nonaginta, vel centum & quinque, aut centum & decem, hanc proportionem servando in majori multitudine, quia quamvis ita se habeant duo ad decem, sicut viginti ad centum: at dum dico decies circiter, possunt intelligi etiam duodecim, quia duo alia etiam secundum se sunt parva pars: Contra vero; quia viginti

secundum se non sunt parvus numerus; ideo dum dico centum circiter, non intelliguntur centum viginti.

ARTICULUS IV.

De Peccato pure putato.

- I. *Quamvis peccatum pure putatum sit materia necessaria Confessionis; dubitatur tamen, an sit materia sufficiens, ut gratia conferatur.*
- II. *Multis arrides sententia negativa.*
- III. *Sed benignior affirmativa est valde probabilis.*
- IV. *Hinc plura ad praxim deducuntur.*
- V. *Cum eadem sit ratio de peccato pure putato, ac de peccato dubio, si revera non fuerit commissum, ideo in confessione praeter peccata dubia, addendum est aliquod certum.*

I. **C**itra controversiam est peccatum pure putatum esse materiam necessariam confessionis, seu teneri nos illud confiteri, quia de rebus judicare debemus, non prout sunt, sed prout in conscientia apparent: Unde dixit Apostolus, quod non est ex fide, peccatum est, hoc est, quod non est juxta fidem, seu juxta dictamen conscientiae, est peccatum.

Quaritur tamen, An peccatum pure putatum sit materia sufficiens confessionis; seu an qui putat, se commisisse aliquod peccatum, quod revera non commisit, & illud tantum aperiat in confessione, sacramentum, & novam gratiam recipiat ratione veri doloris cadentis supra peccatum non verum?

Respondeo, plures Neotericos probabiliter affirmare, tum quia in tali casu non deest materia proxima hujus Sacramenti, quae est dolor; tum

et-